

cutting through complexity™

prowadzenie działalności gospodarczej w formie SKA

Mariusz Szkaradek

Adwokat/Doradca Podatkowy

11 maja 2012 r.

SKA – regulacja prawna (1)

- **Zgodnie z art. 125 KSH, SKA jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki, co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem**
- **sytuacja prawna akcjonariusza SKA jest analogiczna jak pozycja akcjonariusza w spółce akcyjnej:**
  - ✓ podczas gdy komplementariusz pełni rolę wspólnika aktywnego prowadzącego przedsiębiorstwo spółki, akcjonariusz jako wspólnik pasywny, nie jest ustawowo uprawniony do reprezentowania spółki
  - ✓ w SKA akcje mogą mieć charakter zarówno akcji imiennych, jak i akcji na okaziciela (art. 334 § 1 w związku z art. 126 § 1 pkt 2 KSH). Dodatkowo, akcje SKA mogą być przedmiotem publicznego obrotu.

SKA – regulacja prawna (2)

- sytuacja prawna akcjonariusza SKA jest analogiczna jak pozycja akcjonariusza w spółce akcyjnej (c.d.):
  - ✓ zgodnie z art. 147 § 1 KSH akcjonariusz uczestniczy w zysku spółki proporcjonalnie do wkładów wniesionych do spółki, chyba że statut stanowi inaczej. Równocześnie na podstawie art. 126 § 1 pkt 2 KSH do udziału w zyskach akcjonariuszy SKA stosuje się przepisy dotyczące dywidend z spółek akcyjnych
  - ✓ zysk ustala się na podstawie rocznego sprawozdania finansowego, które jest zatwierdzane przez walne zgromadzenie (art. 146 § 1 pkt 1 KSH). O podziale zysku decyduje walne zgromadzenie, przy czym spółkę komandytowo-akcyjną cechuje to, że podział zysku za rok obrotowy w części przypadającej akcjonariuszowi wymaga zgody wszystkich komplementariuszy (art. 146 § 2 pkt 2 KSH)
  - ✓ uprawnionymi do dywidendy za dany rok podatkowy są wyłącznie akcjonariusze, którym przysługiwały akcje w dniu powzięcia uchwały o podziale zysku

- SKA jest spółką prawa handlowego, która nie ma osobowości prawnej. Z tego względu, dochód SKA nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. Dochód uzyskany przez SKA opodatkowany jest na poziomie każdego wspólnika/akcjonariusza SKA, w zależności od ich formy prawnej – albo podatkiem dochodowym od osób prawnych albo podatkiem dochodowym od osób fizycznych

=> transparentność SKA dla podatku dochodowego

Akcjonariusz – osoba prawna:

- Art. 5 ust. 1 Ustawy CIT: przychody z udziału w spółce niebędącej osobą prawną, łączy się z przychodami każdego wspólnika proporcjonalnie do posiadanego udziału w zysku (udziału). W przypadku braku przeciwnego dowodu przyjmuje się, że udziały wspólników/prawa do udziału w zysku (udziału) są równe. Analogiczne zasady stosuje się do rozliczania kosztów uzyskania przychodów, wydatków nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów, zwolnień i ulg podatkowych oraz obniżenia dochodu, podstawy opodatkowania lub podatku.

Akcjonariusz – osoba fizyczna:

- Art.8 ust. 1 Ustawy PIT: przychody z udziału w spółce niebędącej osobą prawną u każdego podatnika określa się proporcjonalnie do jego prawa do udziału w zysku (udziału) oraz – za wyjątkiem przychodów z działalności gospodarczej - łączy z pozostałymi przychodami ze źródeł, z których dochód podlega opodatkowaniu według skali podatkowej.

Akcjonariusz – osoba prawna:

- art.12 ust. 1 Ustawy CIT – przychodem są otrzymane pieniądze, wartości pieniężne, w tym również różnice kursowe – momentem powstania przychodu jest moment wypłaty tych środków podatnikowi
- art. 12 ust. 3 Ustawy CIT – przychód z działalności gospodarczej to kwoty należne choćby nie zostały faktycznie otrzymane
  - ✓ art. 25 Ustawy CIT – obowiązek wpłacania zaliczek na podatek dochodowy od przychodów z działalności gospodarczej
- art.22 ust. 1 Ustawy CIT – dochody z dywidend i inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych

Akcjonariusz – osoba fizyczna:

- art. 5b ust. 2 Ustawy PIT – jeżeli pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzi spółka niemająca osobowości prawnej przychody wspólnika z udziału w tej spółce uznaje się za przychody ze źródła o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 Ustawy PIT tj. z pozarolniczej działalności gospodarczej
  - ✓ art. 14 ust. 1 Ustawy PIT: za przychód z działalności, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 uważa się kwoty należne choćby nie zostały faktycznie otrzymane
  - ✓ art. 44 Ustawy PIT – obowiązek wpłacania zaliczek na podatek dochodowy od przychodów z działalności gospodarczej
- art.17 ust. 1 pkt 4 Ustawy PIT – za przychody z kapitałów pieniężnych (źródło określone w art. 10 ust. 1 pkt 7) uważa się dywidendy i inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, których podstawą uzyskania są udziały (akcje) w spółce mającej osobowość prawną lub spółdzielni
- art.10 ust. 1 pkt 9 w zw. z art. 20 ust. 1 Ustawy PIT – przychody z innych źródeł

- **przychód z dywidendy?**
- **przychód z działalności gospodarczej?**
  - **inne źródło przychodu?**
- **obowiązek płacenia zaliczek?**

Akcjonariusz – osoba prawna

- akcjonariusz SKA, jak wszyscy inni wspólnicy spółek osobowych, uzyskuje przychód z tej spółki, który łączy się z jego przychodem z innych źródeł, a następnie opodatkowuje go na zasadach ogólnych
- zarówno komplementariusz jak i akcjonariusz SKA są obowiązani odprowadzać w poszczególnych miesiącach od przypadającego na nich dochodu niezależnie od tego, jaką wartość pieniężną w trakcie roku faktycznie otrzymają
- bezzasadne jest wywodzenie z przepisów KSH źródła powstania obowiązku podatkowego i zasad opodatkowania innych niż zawarte w ustawach podatkowych

Akcjonariusz – osoba fizyczna

- dochody akcjonariusza powinny być opodatkowane jako dochody z działalności gospodarczej
- podatnik osiągający dochody z działalności gospodarczej obowiązany jest bez wezwania wpłacać w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy
- przepisy innych ustaw, w tym KSH nie mogą modyfikować w sposób dorozumiany norm prawa podatkowego bez jednoznacznej regulacji tej kwestii

Problemy związane z przyjęciem powyższych stanowisk NSA

- wielokrotne opodatkowanie tego samego dochodu? raz - u aktualnych akcjonariuszy w dacie wygenerowania przychodu przez SKA, oraz drugi raz - po podjęciu uchwały o podziale zysku - u akcjonariusza uprawnionego do dywidendy, który ją faktycznie otrzymał, lub
- brak opodatkowania u akcjonariusza, który faktycznie otrzymał dywidendę? ponieważ nie ma podstaw, aby w tym momencie go opodatkowywać, skoro to są przychody z udziału w spółce niebędącej osobą prawną i zostały we właściwym momencie opodatkowane u osób będących akcjonariuszami w SKA w momencie ich uzyskiwania
- konieczność sporządzania bilansu spółki za każdym razem, kiedy zmieniłby się jej akcjonariusz?
- ryzyko opodatkowania akcjonariusza od kwot, których nie otrzyma (w sytuacji gdy np. uchwała o wypłacie dywidendy nie zostanie podjęta)

Akcjonariusz – osoba prawna

- odwołanie się do przepisów KSH jest konieczne (w ramach wykładni systemowej zewnętrznej) w celu ustalenia uprawnień wspólnika SKA i stwierdzenia, które z przysługujących mu z tytułu udziału w SKA świadczeń odpowiadają pojęciu przychodu w rozumieniu Ustawy CIT
- przychodem akcjonariusza SKA z tytułu udziału w tego rodzaju spółce są otrzymane pieniądze, a więc przychód, o którym mowa w art. 12 ust. 1 Ustawy CIT, momentem powstania przychodu jest moment wypłaty tych środków podatnikowi.
- dywidenda, jako związana z prawem do akcji (czyli prawem majątkowym) nie może być bowiem uznana za przychody związane z działalnością gospodarczą
- podobnie – wyrok NSA z 17 grudnia 2010 sygn. II FSK 1459/09

Akcjonariusz – osoba prawna

- **Pogląd 1:** przychód łączy się z przychodem z innych źródeł, podlega zaliczkowemu opodatkowaniu w trakcie roku podatkowego
  - ✓ wyroki NSA z 19.11.2010 sygn. II FSK 1297/09
- **Pogląd 2:** przychód z działalności gospodarczej akcjonariusza, ale przychód należny powstaje dopiero w momencie powstania roszczenia o wypłatę dywidendy, a więc brak obowiązku odprowadzania zaliczek
  - ✓ wyrok WSA w Poznaniu z 15.12.2009 sygn. I SA/Po 821/09
- **Pogląd 3:** przychód z praw majątkowych, brak obowiązku odprowadzania zaliczek
  - ✓ wyroki NSA z 17.12.2010 sygn. II FSK 1459/09, z 4 grudnia 2009 sygn. II FSK 1097/08 z 4.12.2009; wyroki WSA w Krakowie z 17.12.2010 sygn. I SA/Kr1331/10, z 28.10.2010 sygn. I SA/Kr 1323/10

Akcjonariusz – osoba fizyczna

- **Pogląd 1:** przychód z kapitałów pieniężnych, opodatkowany wg stawki 19% w momencie wypłaty dywidendy
  - ✓ Wyrok WSA w Krakowie z 20.12.2007 sygn. I SA/Kr 1187/07
- **Pogląd 2:** przychód z działalności gospodarczej akcjonariusza, opodatkowany wg skali albo liniowo, ale przychód należny powstaje dopiero w momencie powstania roszczenia o wypłatę dywidendy, a więc brak obowiązku odprowadzania bieżących zaliczek
  - ✓ wyrok WSA we Wrocławiu z 22.07.2009 sygn. I SA/Wr 1064/09, wyrok WSA w Warszawie z 5 marca 2010 sygn. III SA/Wa 1626/09, wyrok WSA w Krakowie z 22.09.2010 sygn. I SA/Kr 1738/09, wyrok WSA w Krakowie z 22.10.2010 sygn. I SA/Kr 1375/10

Akcjonariusz – osoba fizyczna c.d.

- **Pogląd 3:** przychód z innych źródeł opodatkowany wg skali podatkowej, bez zaliczek w ciągu roku
  - ✓ Wyrok NSA z 30.03.2011 sygn. II FSK 1925/09, wyrok WSA w Krakowie z 2 lipca 2009 sygn. I SA/Kr 219/09,
- **Pogląd 4:** przychód z działalności gospodarczej akcjonariusza, obowiązek odprowadzania zaliczek w ciągu roku
  - ✓ wyrok NSA z 15 lipca 2010 sygn. II FSK 2/10, wyrok WSA w Opolu z 29.12.2010 sygn. I SA/Op 588/10, wyrok WSA we Wrocławiu z 20.12.2010 sygn. I SA/Wr 1154/10

Postanowienie NSA z 7 marca 2011 sygn. II FSK 2025/09

- NSA postanowił przedstawić do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego następujące zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości:
- *czy w stanie prawnym obowiązującym w 2008 r. **przychód (dochód) spółki kapitałowej posiadającej status akcjonariusza spółki komandytowo-akcyjnej podlega opodatkowaniu w dniu otrzymania dywidendy wypłaconej akcjonariuszom na podstawie uchwały walnego zgromadzenia o podziale zysku, tj. na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r., Nr 54, poz. 654 ze zm.), czy też, zgodnie z zasadami określonymi w art. 5 ust. 1 i 2 i art. 25 ust. 1 u.p.d.o.p., w miesięcznych zaliczkach ?***

Uchwała NSA z 16 stycznia 2012 sygn. II FPS 1/11

- Biorąc pod uwagę sytuację prawną akcjonariusza, posiadanie akcji, podobnie jak udziałów w spółkach prawa handlowego oraz czerpanie przychodów z podziału zysku - bez względu na to kiedy akcjonariusz otrzyma z tego źródła pieniądze lub wartości pieniężne – nie jest prowadzeniem działalności gospodarczej przez akcjonariusza SKA. Przychód akcjonariusza SKA z udziału w SKA nie jest więc przychodem z działalności gospodarczej. W konsekwencji **NSA uznał za niedopuszczalne w świetle art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy CIT opodatkowanie przychodów nie pochodzących z działalności gospodarczej, które nie zostały faktycznie osiągnięte. Opodatkowanie tych dochodów nie następuje zatem według zasady memoriałowej, lecz według zasady kasowej.**
- Przychód akcjonariusza SKA z tytułu wypłaty zysku przez SKA podlega opodatkowaniu w dniu faktycznego otrzymania dywidendy. W sytuacji, gdy akcjonariusz nie otrzyma przychodu (dochodu) z zysku, w ciągu danego roku podatkowego, nie powstaje obowiązek uiszczenia przez akcjonariusza zaliczki na podatek dochodowy. Jeżeli moment wypłaty dywidendy będzie przesunięty, za moment powstania obowiązku podatkowego należy uznać dzień dywidendy.

Zastosowanie SKA - korzyści

- Najbardziej optymalna forma prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, w szczególności firmy rodzinne. Minimalny kapitał – 50 000 PLN.
- Wyłącznie jednokrotne opodatkowanie dochodów; odroczone do momentu wypłaty dywidendy; pozwala na kumulowanie dochodów i ich reinwestowanie bez obowiązku zapłaty podatku dochodowego.
- Alternatywa dla funduszy inwestycyjnych – zdecydowanie niższe koszty utrzymania!!!
- Przy odpowiednim ukształtowaniu statutu spółki możliwość bezpodatkowej wypłaty zysków do akcjonariuszy – wehikuł umożliwia realne opodatkowanie dochodów na poziomie 0% podatku dochodowego.
- Wehikuł służący do sprzedaży wysokocennych aktywów np. nieruchomości.

Zastosowanie SKA - korzyści

- Przejrzysta forma prawna prowadzenia działalności – SKA wydaje akcje które są papierami wartościowymi.
- Możliwość ograniczenia odpowiedzialności wspólników za zobowiązania – komplementariuszem w SKA może być spółka z o.o.
- Możliwość przekształcenia każdej polskiej spółki w SKA przy założeniu kontynuacji prawnej. Przy przekształceniu spółki akcyjnej lub spółki z o.o. – ryzyko opodatkowania zatrzymanych zysków – konieczność wdrożenia optymalizacji podatkowej dotyczącej wypłaty dywidendy.
- Dobrze postrzegana przez banki – możliwość uzyskania zabezpieczenia na akcjach.

Dziękuję za uwagę

Mariusz Szkaradek

adwokat/doradca podatkowy

Tel: +48 600 826 945

mariuszszkaradek@wp.pl lub mszkaradek@kpmg.pl

